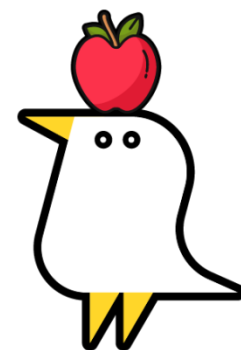
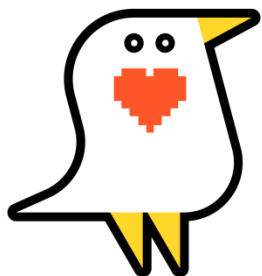

**«Соціально-емоційні
навички учнівства:
вимога часу чи
життєва необхідність»**

*«...сприяти у
забезпеченні
необхідних умов для
організації і проведення
експерименту»*

Наказ МОН України
№1431
від 18.11.2019

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

18 11 20 19 р.

м. Київ

№ 1431

Про проведення
експерименту всеукраїнського рівня за темою
«Організаційно-педагогічні умови формування
в учнів м'яких навичок шляхом соціально-емоційного
та етичного навчання»
на базі закладів загальної середньої освіти України
на листопад 2019 – грудень 2024 років

Відповідно до пунктів 7 і 8 Розділу I, пунктів 5,7–11 Розділу II Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 07 листопада 2000 року № 522, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 26 грудня 2000 року за № 946/5167 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2017 року № 994), ураховуючи листи Управління освіти, науки та молоді Волинської обласної державної адміністрації від 25.09.2019 № 3015/07/2-19, Департаменту освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації від 15.10.2019 № 6005/0/211-19, Департаменту освіти і науки Донецької обласної державної адміністрації від 04.09.2019 № 2213/0/161-19/01-23, Управління освіти і науки Житомирської обласної державної адміністрації від 25.09.2019 № 1867-2/3-19, Департаменту освіти і науки Закарпатської обласної державної адміністрації від 25.09.2019 № 01-17/3288, Департаменту освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації від 10.10.2019 № 3587/03.2-16, Департаменту освіти, науки та молодіжної політики Львівської обласної державної адміністрації від 26.09.2019 № 11/04-11/04, Департаменту освіти і науки Київської обласної державної адміністрації від 25.09.2019 № 12-01-08/3289, Департаменту освіти і науки виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 26.09.2019 № 063-7791, Управління освіти, науки, молоді та спорту Кіровоградської обласної державної адміністрації від 10.10.2019

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ МІСТИТЬ

Вільне володіння
державною мовою

Здатність спілкуватись рідною
(у разі відмінності від державної)
та іноземними мовами

Математична
компетентність

Компетентності в галузі
природничих наук,
техніки та технологій

Інноваційність

Екологічна
компетентність

Інформаційно-комунікаційна
компетентність

Навчання
впродовж життя

Громадянські та соціальні
компетентності

Культурна компетентність

Підприємливість та
фінансова грамотність

- Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння:
- критичне та системне мислення,
- творчість,
- ініціативність,
- здатність логічно обґрунтовувати позицію,
- уміння конструктивно керувати емоціями,
- оцінювати ризики,
- приймати рішення,
- розв'язувати проблеми,
- співпрацювати з іншими особами,
- навчатися впродовж життя

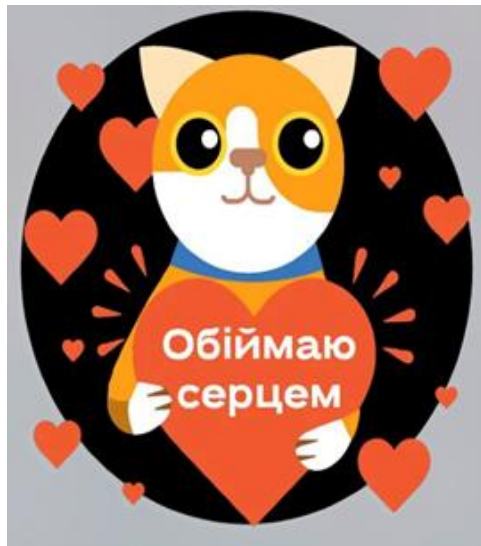

Державний стандарт початкової освіти

1. Незважаючи на відсутність окремої соціально-емоційної компетентності, елементи СЕЕН розкриваються через обов'язкові результати навчання практично всіх освітніх галузей, визначених ДСПО, та відображені у ключових компетентностях (конкретно або наскрізно).
2. У ДСПО найбільше уваги приділено елементам «прийняття відповідальних рішень» та «побудова стосунків» (соціальна сфера та навичка учитися).
3. Елементи СЕЕН інтегровані у результати різних освітніх галузей.

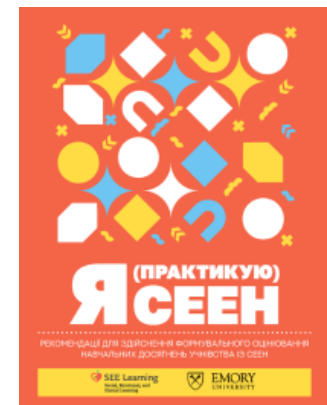

Суть СЕЕН — виховувати в учнівства
м'які навички за такими напрямками:
соціально-емоційне навчання,
відточування уваги, співпереживання
та етична чуйність,
системне мислення, стійкість та
травмоорієнтовані практики.

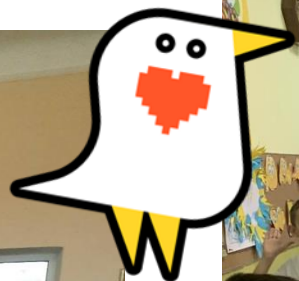

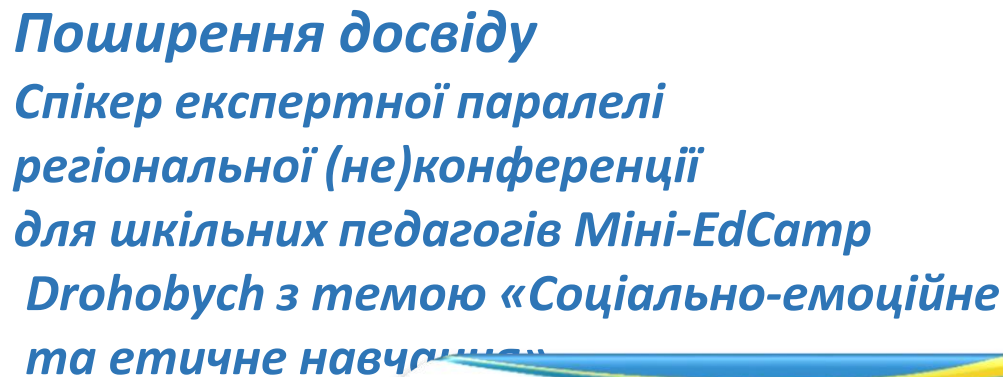
Освітня програма СЕЕН складається з восьми розділів:

1. Створення атмосфери співпереживання у класі.
2. Виховання стійкості.
3. Підсилення уваги і самоусвідомленості.
4. Управління емоціями.
5. Навчатися одне від одного, пізнавати одне одного.
6. Співпереживання собі й іншим.
7. Це наша спільна справа.
8. Підсумковий проєкт: «Робимо світ кращим».

НАШ ДОСВІД

15 лютого 2020 р.,
м. Дрогобич,
Львівська обл.

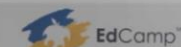
магістральної (не)конференції міні-EdCamp Drohobych
«Як навчати дітей у XXI столітті: практики, які працюють»

15.02.2020 року, ліцей №4 імені Лесі Українки Дрогобицької міської ради Львівської області

[illegible][illegible]

12.00–12.15 Знайомство з експертами й експертиза у форматі SpeedCooking | посилки 1-10

Показател 1	Показател 2	Показател 3	Показател 4	Показател 5	Показател 6	Показател 7	Показател 8	Показател 9	Показател 10
Галина Манастир	Илиана Стефане, Симона Силвия	Галина Штеф	Албана Огнелеску	Олга Селеску, Улаха Марин, Малия Стефане, Оксана Стефане, Габриела Томеа Стефане	Оксана Маринеску	Марта Василеску, Анела Штефане	Олга Замба	Олга Чирелеску, Оксана Габриела	Лилия Габриел, Малия Лилия
Илиана Стефане Маринеску	Силвия Стефане Силвия	Малия Штефане	Албана Огнелеску	Олга Селеску, Улаха Марин, Малия Стефане, Оксана Стефане, Габриела Томеа Стефане	Оксана Маринеску	Марта Василеску, Анела Штефане	Олга Замба	Олга Чирелеску, Оксана Габриела	Лилия Габриел, Малия Лилия

ПОДЯКА

засвідчує щиру шану та вдячність, які

Світлана Салойми

отримує за експертний внесок в організацію програми підвищення кваліфікації

Регіональна (не)конференція для шкільних педагогів
магістральний міні-EdCamp ДРОHOBYCH

за темою «Як навчати дітей у 21 столітті: практики, які працюють»

м. Дрогобич, Львівська обл., Україна, 15.02.2020

Координаторка (не)конференції

Наталія СВОЙКІНА

Вітаю!

Я Наталія Коцур, учитель початкових класів Ліцею N4 імені Лесі Українки Дрогобицької міської ради Львівської області. У нашому закладі освіти пілотується проект з впровадження СЕЕН.

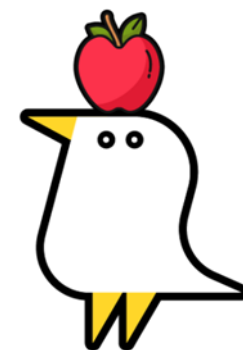
На мою думку, програма СЕЕН - це дуже зрозумілий інструмент для формування м'яких навичок нашого учнівства. Чому це так? Поясню! Програма цікава, в першу чергу, своїм практичним спрямуванням. Ми не просто розповідаємо учням про емоції, а вчимо кожного і кожна проявляти їх, розуміти при цьому свій фізичний стан, свої самовідчуття, контролювати їх прояви!

І все це ми робимо практично, використовуючи життєвий досвід наших учнів і практики СЕЕН.

Ми не просто говоримо дружба (щирість, спілкування, допомога, розуміння, людяність, тощо) - це добре. Ми взаємодіємо, обговорюємо, працюємо в групах, парах та усім колективом для кращого розуміння себе та один одного.

За СЕЕН - майбутнє в українській освіті!

Як, на Вашу думку, СЕЕН допомагає у формуванні учнівського колективу?
Чи важливим, на Ваш погляд, є залучення батьківства до уроків СЕЕН?

ЧЕТВЕРТИЙ ОСВІТНІЙ КЛАСТЕР

ЧАС ОСВІТНІХ ЗМІН:
У ПОШУКАХ БАЛАНСУ ТРАДИЦІЙ
ТА ІННОВАЦІЙ

10 СІЧНЯ
2023

АНДРІЙ БУРИЙ

ОБРАЗ УЧИТЕЛЯ В ЗАХІДНОМУ КІНО:
ЄВРОПЕЙСЬКІ ВЕРСІЇ Й УКРАЇНСЬКИЙ
КОНТЕКСТ

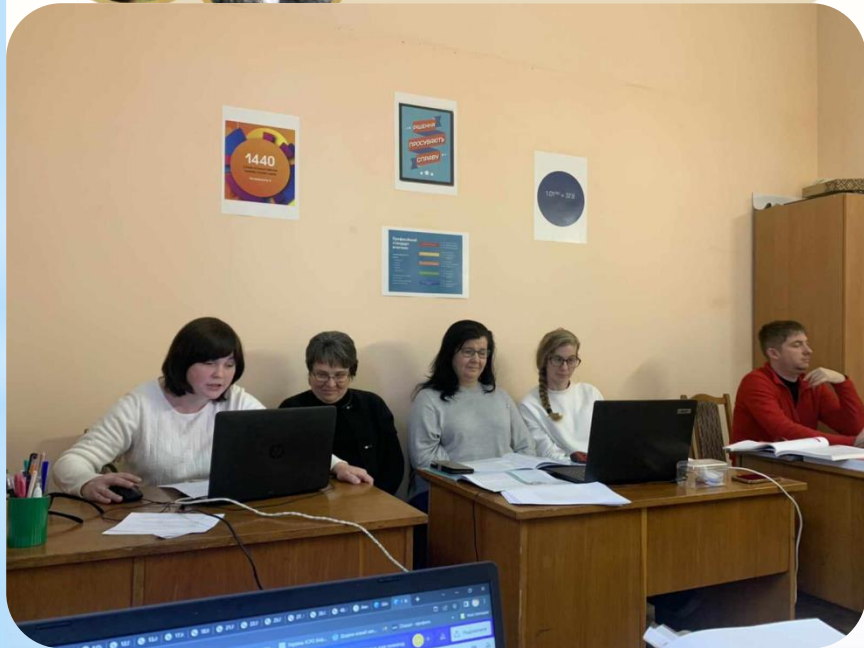
10:00

**СВІТЛАНА САМОЙЛИК
ІВАННА ЖУКОВСЬКА**

СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНЕ
ТА ЕТИЧНЕ НАВЧАННЯ

11:30

**Експерт четвертого Освітнього
кластеру, який проводив ЦПРПП
ДМР, з доповіддю про СЕЕН та
особливостями його
впровадження в закладі освіти.**

ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНОГО
РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ
ПРАЦІВНИКІВ
ДРОГОВИЧЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

ПОДЯКА

Самойлик Світлані Володимирівні,

експертці четвертого Освітнього кластеру
“Час освітніх змін: у пошуку балансу
традицій та інновацій”,

за особистий внесок у розвиток педагогічного,
соціального, тережевого партнерства та сприяння
професійному зростанню педагогічних працівників

Директор ЦПРПП ДМР

І. Марчук

Г. Марчук

СРРРР23/Р008

<https://cprppdmr.org.ua/news/%d0%b7%d0%b0%d0%bf%d1%80%d0%be%d1%88%d1%83%d1%94%d0%bc%d0%be-%d0%be%d1%81%d0%b2%d1%96%d1%82%d1%8f%d0%bd-%d0%bd%d0%b0-%d1%87%d0%b5%d1%82%d0%b2%d0%b5%d1%80%d1%82%d0%b8%d0%b9-%d0%be%d1%81%d0%b2%d1%96/>

EdCamp Ukraine

★ Вибране · 1 д. · 🌐

SEE Learning
Educating the Heart & Mind

Українська ресурсна СЕЕН-іграшка – як ви собі її уявляєте 🐣 🧸 ?

З такими запитанням ми звернулися до учнівства експериментальних шкіл, де вивчають соціально-емоційне та етичне навчання, та попросили розробити ідею цієї іграшки.

Її призначення – бути ресурсом, на який звертатися в разі потреби, коли відчувають тілесні відчуття, вони приємні, неприємні, особливо важливо у часи кризи.

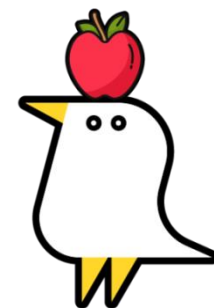
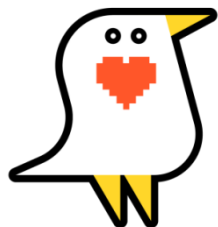
Чи були якісь вимоги? Ні.

Тільки концепція ресурсної іграшки. Кордони фантазії не обмежені.

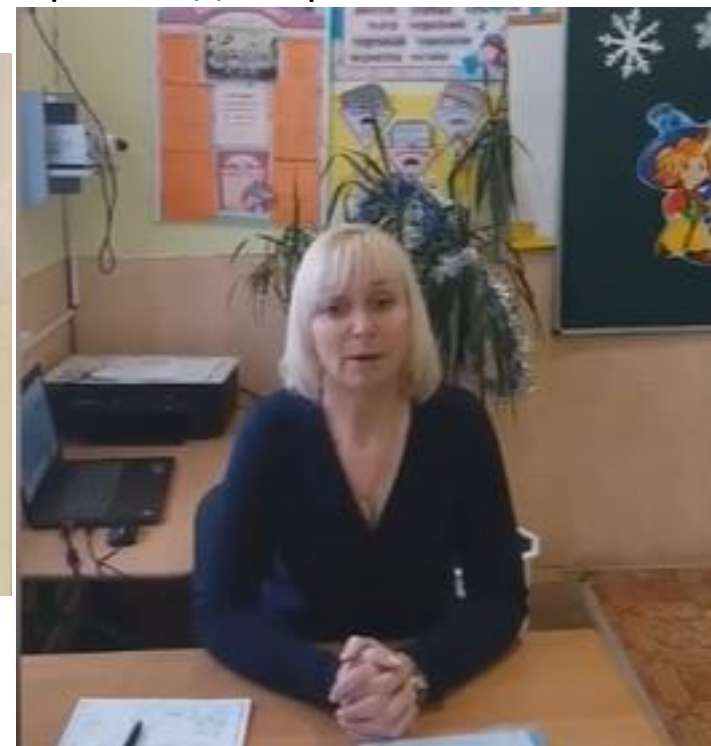
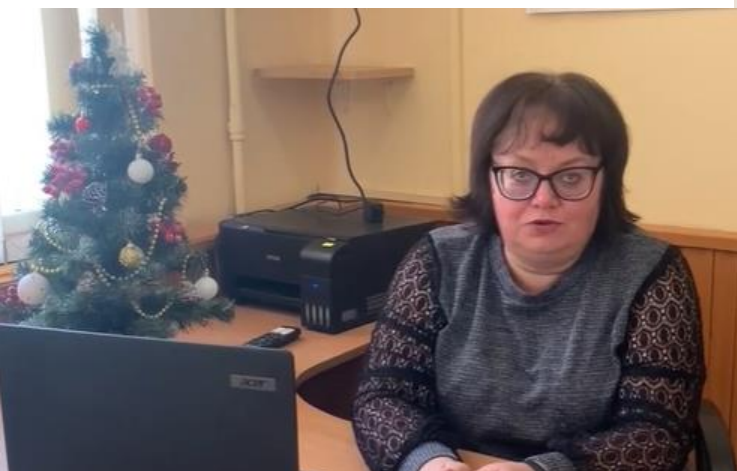
І які ж фантастичні результати! Можете побачити під цим постом абсолютно різні, і для кожної й кожного вона своя, особлива.

Удячні за креатив та саму участь в цій ініціативі:

- ❤️ Коломийському ліцею № 9,
- ❤️ Луцькому ліцею № 21 імені Михайла Кравчука,
- ❤️ Дрогобицькому ліцею № 4 імені Лесі Українки,

Учителями початкових класів у 2021-2022 році створено відео про програму СЕЕН

25-27 квітня 2023
спікер другого ярмарку
педагогічної творчості "Інноваційний світ дошкілля"

ІННОВАЦІЙНИЙ
СВІТ ДОШКІЛЛЯ

ЯРМАРОК ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ

Зростаєте!
Навчайте!
Надихайте!

25-27 квітня 2023 р.

27 квітня 2023

ПОДЯКА
ЕКСПЕРТУ ДРУГОГО ЯРМАРКУ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ
"ІННОВАЦІЙНИЙ СВІТ ДОШКІЛЛЯ"

Світлані Самойлик,
заступниці директорки
ліцею №4 ім. Л.Українки

*за особистий внесок у розвиток педагогічного,
соціального, мережевого партнерства та сприяння
професійному зростанню педагогічних працівників*

Директор ЦПРПП

Галина МАРЧУК

Директор ЦПРПП

Галина МАРЧУК

<https://cprppdmr.org.ua/news/%d0%b7%d0%b0%d0%b2%d0%b5%d1%80%d1%88%d0%b8%d0%b2%d1%81%d1%8f-%d0%b4%d1%80%d1%83%d0%b3%d0%b8%d0%b9-%d1%8f%d1%80%d0%bc%d0%b0%d1%80%d0%be%d0%ba-%d0%bf%d0%b5%d0%b4%d0%b0%d0%b3%d0%be%d0%b3%d1%96%d1%87/>

15 травня 2024 року відбулася підсумкова конференція «СЕЕН: м'які навички як основа організації освітнього процесу» у межах педагогічних відкритих студій «Від вчителя до вчителя» за підтримки та сприяння Центр професійного розвитку педагогічних працівників.

Руханка СЕЕН
(слова – Наталія ГУК,
музика – Наталія АНТОНІК)
Співпереживання –
це друге міцне плече.
Щоб ресурсність відновити,
треба друзям подзвонити,
Разом з ними заземлитись та
емоції прожити.
Усвідомлення ми маєм,
Розум й серце ми навчаєм
Навичкам м'яким в житті,
Щоб щасливі всі були.
Соціально-емоційне та етичне
навчання (2 рази)
Стойкість також необхідна
І знання емпатії,
Щоби в практиках життя
Нам всім розібратися.
Соціально-емоційне та етичне
навчання (2 рази)
Нам про це дає знання
Цікава наука!
Це СЕЕН скажу вам -
Фантастична штука!
Соціально-емоційне та етичне
навчання (2 рази)

Ліцей №4
імені Лесі Українки
Дрогобицької міської ради
Львівської області

Навчання серця й розуму

Програма відкритих педагогічних студій «Від учителя до вчителя» вчителів початкових класів Дрогобицької ТГ за сприяння та участі Центру професійного розвитку педагогічних працівників Дрогобицької ТГ

«СЕЕН: м'які навички як основа організації освітнього процесу»
15 травня 2024 року

Модератори зустрічі: керівник професійної спільноти вчителів початкових класів Дрогобицької ТГ, учитель початкових класів ліцею №4 імені Лесі Українки **Леся ГИЗЮК**, заступник директора ліцею **Світлана САМОЙЛИК**.

1. Вітальне слово директора ліцею №4 імені Лесі Українки Дрогобицької міської ради **Наталії ГУК**.
2. Вітальне слово провідної фахівчині ГО Едکمп України, координаторки експерименту з впровадження програми СЕЕН в Україні **Тетяни ДРОЖЖИНОЇ**.
3. «Соціально-емоційні навички учнівства: вимога часу чи життєва необхідність» - заступник директора з навчальної роботи **Світлана САМОЙЛИК**.
4. «Від ідеї до втілення. Програма соціально-емоційного та етичного навчання» - психолог ЦПРП ДМР **Наталія СВОЙКИНА**.

5. «Поради для вашого ментального здоров'я на щодень. Календар ресурсності на травень (за ідеєю «Календаря ресурсності» Світлани РОЙЗ)» від учителя початкових класів **Лесі ГИЗЮК** та учнів 4-А класу ліцею №4 імені Лесі Українки Дрогобицької міської ради.
6. «Як говорити з учнівством про стійкість» - учителька початкових класів ліцею №4 імені Лесі Українки Дрогобицької міської ради **Галина ПОТОЧНЯК**.
7. «Думка учнівства» - учні 2-В класу ліцею №4 імені Лесі Українки Дрогобицької міської ради.
8. «Стойкість дорослих: історія про вчительку» - **Світлана САМОЙЛИК** (автор історії **Наталія СВОЙКИНА**).
9. «Про виховання стійкості. Практика «заземлення» (з досвіду впровадження програми)» - учитель початкових класів **Тетяна ІВАНОВА**.
10. «Миттєва допомога: знаємо та практикуємо. Ресурсні іграшки наших учнів» - учитель початкових класів **Ірина ЯМПОЛЕЦЬ**, **Руслана УНЯТИЦЬКА**, учні 4-Г класу та 2-А класу.
11. «Порятунок від тривожності. Практика ресурсності» - учитель початкових класів **Мар'яна БОБ'ЯК**.
12. «Думка батьківства» - **Ольга КУХАР**, мама учня 2-А класу **Кухара Максима**.

13. «Розуміння власного професійного зростання з СЕЕН» - учитель початкових класів **Іванна ЖУКОВСЬКА**.
14. «Як віднайти свій ресурс. Скриня скарбів» - керівник методичного об'єднання вчителів початкових класів ліцею, учитель початкових класів **Неля ЛЮТИК**.
15. Презентація «Руханка СЕЕН» (слова – директор ліцею №4 імені Лесі Українки Дрогобицької міської ради **Наталія ГУК**, музика - вчитель мистецтва **Наталія АНТОНІК**, аранжування - **Ерік ЛИТВИН**) у виконанні солістки ансамблю «Друзі» **Кароліни НАУМЯК** (керівник **Наталія АНТОНІК**) та учениць ліцею 4-6-их класів, учасниць хореографічного гуртка (керівник **Олександра ЦЕХОН**).
16. Рефлексія. Камінець «ресурсності».

Пілотування програми СЕЕН в Україні відбувається на базі 26 шкіл, серед яких ліцей №4 імені Лесі Українки Дрогобицької міської ради, у межах загальнонаціонального шкільного експерименту за участі Інституту модернізації змісту освіти, Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук (наказ МОН від 18.11.2019 р. № 1431)

Під час конференції відбулася презентація «Руханка СЕЕН» (слова – директор ліцею №4 імені Лесі Українки Дрогобицької міської ради Наталія ГУК, музика - вчитель мистецтва Наталія АНТОНІК, аранжування - Ерік ЛИТВИН) у виконанні солістки ансамблю «Друзі» Кароліни НАУМЯК (керівник Наталія АНТОНІК) та учениць ліцею 4-6 класів, учасниць хореографічного гуртка (керівник Олександра ЦЕХОН).

21.09.2023 року учні 5-их класів, педагоги, директор ліцею стали частиною масштабного опитування – Міжнародного моніторингового дослідження соціально-емоційних навичок учасників/учасниць освітнього процесу (ДоСЕН-2023).

За участь у дослідженні подяками нагороджено учнів та учениць ліцею, педагогів та директора ліцею Наталію ГУК. Також подяку отримав ліцей за організацію та проведення Міжнародного моніторингового дослідження соціально-емоційних навичок учасників/учасниць освітнього процесу (ДоСЕН-2023).
Шкільна адміністраторка ДоСЕН Світлана Самойлик.

ДЕРЖАВНА
СЛУЖБА
ЯКОСТІ ОСВІТИ
УКРАЇНИ

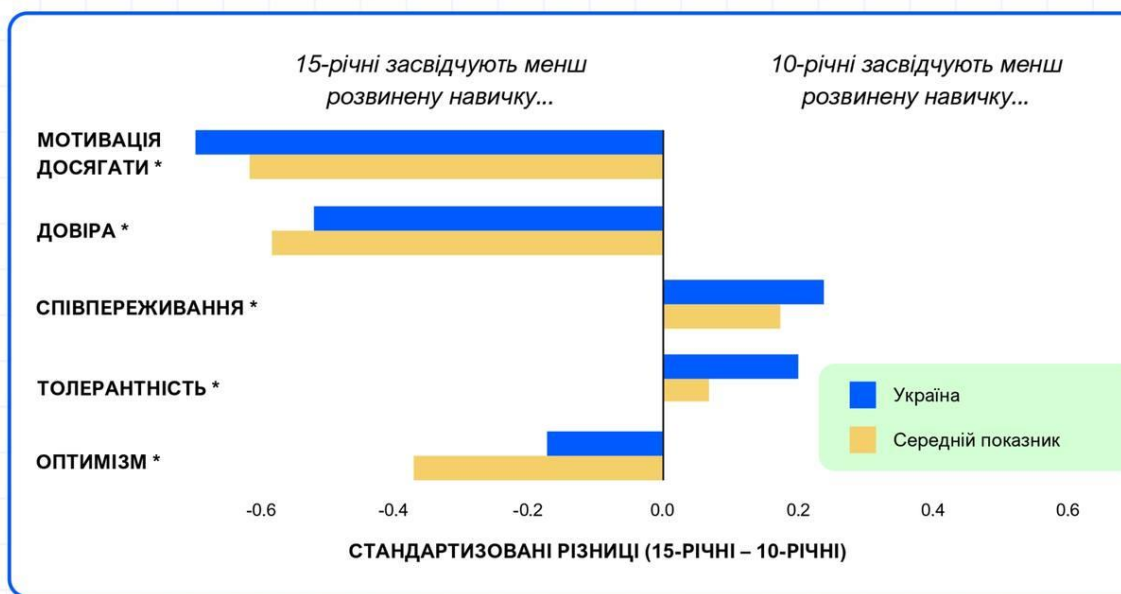
edcamp
UKRAINE

ДОСЕН

Вікові дистанції

Найбільші різниці в розвитку навичок за віком в Україні

Дистанції в Україні є значно меншими (іноді взагалі відсутні), аніж у середньому по ДоСЕН

15-річне учнівство в Україні засвідчило менш розвинені навички мотивації досягати, довіри, оптимізму, енергійності й упевненості в собі, ніж 10-річне учнівство

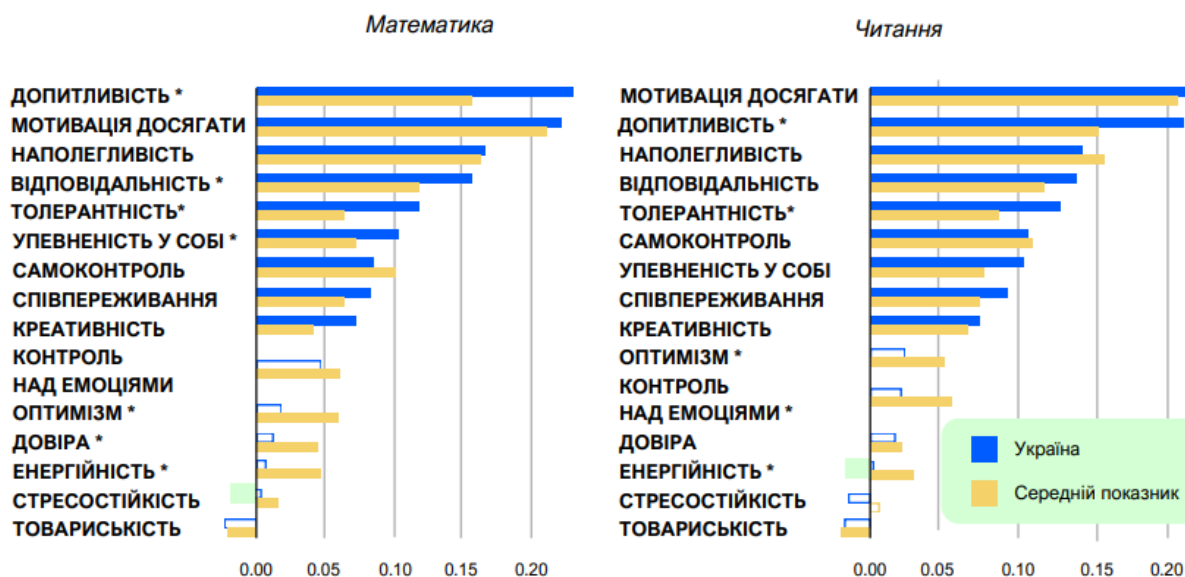
Виключення – співпереживання і толерантність

Дистанції щодо навчальних результатів і кар'єрних перспектив

Зв'язок між СЕ-навичками й оцінками учнівства в Україні порівняно з середнім по ДоСЕН

Світова тенденція: більш розвинені СЕ-навички ведуть до кращих академічних результатів

В Україні на результати з математики і читання особливо впливають навички допитливості і мотивації досягати, а також наполегливості, відповідальності, толерантності, самоконтролю і упевненості у собі. Ті, в кого розвинені ці СЕ-навички, також рідше запізнюються і менше прогулюють школу

Примітка: Значущі коефіцієнти з порогом $p < 0.05$ зафарбовані кольором, незначущі коефіцієнти подано контуром. Коефіцієнти, які в Україні значущо відрізняються від середніх по ДоСЕН, позначені зірочками біля відповідних навичок.

ДоСЕН підтверджує, чому важливо розвивати СЕ-навички

Позитивно впливають на здоров'я і благополуччя, покращують навчальні результати і відкривають перспективи щодо професії і кар'єри

Стануть помічними на більш високих освітніх рівнях, де вимоги і навантаження є вищими, через що можна не впоратися і «випасти» з навчання

Є ресурсом для скорочення нерівності у досягненні важливих життєвих результатів (якщо забезпечено рівний доступ учнівства зі сприятливими і несприятливими передумовами до соціально-емоційного навчання)

Перші висновки за результатами ДоСЕН-2023 в Україні

1

СЕ-навички є динамічними, їх можна і треба розвивати!

2

СЕ-навички розвиваються не ізольовано і не у збиток академічному навчанню, а тільки разом із ним

3

СЕ-навички формуються шляхом цілеспрямованих освітніх впливів / інтервенцій

4

Щодо різних груп учнівства (зокрема, тих, чиї СЕ-навички з певних причин «просідають») можуть бути запропоновані диференційовані підходи

5

Розвиваймо оптимізм: ця особлива СЕ-навичка стимулює здоров'я, знижує навчальну тривожність, покращує задоволеність стосунками, у цілому життям, вона також здатна скоротити дистанції в благополуччі

МІСЦЕ УКРАЇНИ У РЕЙТИНГУ ЩАСТЯ

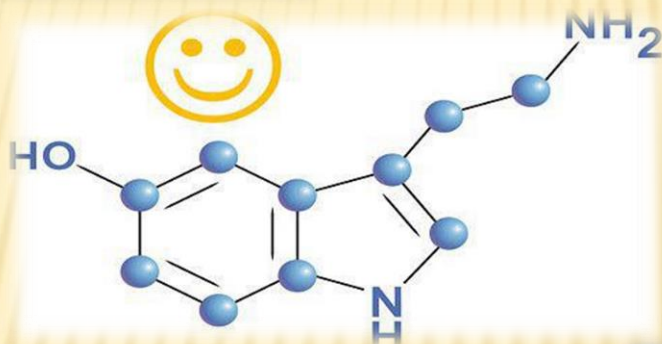
Інфографіку створено за даними звіту World Happiness Report, доступних станом на 18 березня 2023 року

СЛОВО І ДІЛО

СПРАВЖНЄ ВИХОВАННЯ —
ЦЕ ТВОРЕННЯ ЩАСТЯ В ДУШІ
ІНШОЇ ЛЮДИНИ

В.О.СУХОМЛИНСЬКИЙ

НАЙКРАЩИЙ СПОСІБ ЗРОБИТИ
ДИТИНУ ХОРОШОЮ —
ЦЕ ЗРОБИТИ ЇЇ ЩАСЛИВОЮ.
ОСКАР УАЙЛЬД

На 11 %

покрощує
навчальні
досягнення

На 10 %

зростають любов
до школи,
співпраця в класі

На 10 %

рідшають випадки
проблем з
поведінкою

Освітня програма для навчання серця й розуму в Україні

Метааналіз, 2011 ➤